

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Proculo martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

DE S. PROCVLO MARTYRE.

505

Dystri, hoc est ad tertium Nonas Martij, die festo quo natalicia Fortunæ Casareensis, (sic enim putabatur) celebrari solent, leoni primum ad discerpendum proiectus fuit: deinde gladio iugulatus, obiit mortem. Eubulus autem per eundem die ad meridiem ipsius Nonis Martij, qui est septimus dies Dystri, cum iudex illum admodum rogaret, ut hostias immolaret idolis, quod libertate eorum legibus decreta potiretur, gloriosam mortem pro pietate susceptam huic vitæ breui & caducæ præposuit: & post bestiarum lanatus gladio, ut socius ante illum, trucidatus fuit: omniaque martyrum certamina Casarea confecta suo sanguine postremus obsignavit.

Adrianus
martyr. paf.
sus. Martij

Eubulus 7.
Martij.

Cæterum operæ precium est hoc loco commemorare, quo pacto tandem, non idque longo tempore post, cælestis & diuina prouidentia eos impios magistratus cum ipsis tyrannis ulta sit. Nam Firmilianus, qui tam petulanter & contumeliosè in Christi martyres debacchatus fuisset, cum alijs eiusdem sceleris participibus extrema supplicia subiens gladio finem viuendi fecit.

Firmilianus.
præfectus
gladio ca.
ditur.

Item ex eiusdem libri octauo capite xvij.

Inter quos (martyres) erat Pamphilus, omnium necessariorum meorum mihi maxime desideratus, vir ex omnibus martyribus nostri temporis, propter cuiusque generis virtutem facile præstantissimus. Huius in dicendi facultate & Philosophorum disciplinis Urbanus primum periculum fecit: deinde impulit ad sacrificandum. Quem ut penitus renuentem, & minas pro nihilo putantem vidit, ad extremum bile & furore commotus, asperioribus tormentis illum cruciari mandat. Quare immanissimus ille & maxime crudelis Præses, continua acutarum nouacularum incisione, martyris latera acerbè pungente, iam ferè satiatus, & tandem pudore suffusus, in carcerem, ubi reliqui conflores erant, concludi iussit. Verùm qualem mercedem Urbanus ob tantam sauitiam & crudelitatem, qua tantopere in sanctos Dei & Christi martyres insultauit, ex iusta Dei ultione & vindicta post mortem habiturus esset, ex supplicijs illi in hac vita inflictis, quæ erant tanquam futurorum proemia, facile licebat animaduertere. Nam non longo tempore post facinora, quæ in Pamphilum nefariè conscuerat, diuina ultio, dum adhuc præfecturam gerebat, cum exinopinatò adorta est ad hunc modum. Qui iam dudum in sublimi & excelso sedens solio iudicia dabat, qui satellitio militari stipatus, qui vniuersæ Palæstinorum gentis præfectus, qui conuictor tyranni, tanquam ei intimus, qui eiusdem mensæ cum illo particeps erat, vindicta Dei vna nocte non solum fuit tantis dignitatis ornamentis orbatus, ignominia & dedecori coram illorum oculis, qui cum ut principem admirati fuissent, expositus, timidus & ignauus factus, adeò ut voces muliebres turpiter funderet, & abiectò animo vniuersæ genti, cui præfuerat, supplicaret: verùm etiam Maximino, de cuius gratia antea insolens & superbus arroganter se extulerat, (quippe cum egregiè præter ceteros ob facinora in nos crudeliter edita amplexabatur) duro & crudeli iudice vltus est, adeò ut post turpem ignominiam, quam pro sceleribus, quorum erat conuictus, subibat, sententia ab eo pronunciata morti addiceretur.

Pamphilus
dirè crucia-
tur.

Deus vlti-
scitur cru-
delissimum
Præfide-
m
Urbanum,

VITA S. PROCVLI MARTYRIS BONONIENSIS, EX LIBRO PRIMO HISTORIAE BONONIENSIS.

scilicet, à Carolo Sigonio viro doctissimo conscriptæ: quam accepi à præstantissimo Cardinali Gabriele Paleoto, Episcopo Bononiensi.

THEODORICVS rex Italiae, perfidia Arriana corruptus, Arrianos à Iustino orientis Imperio pulsos, indignè passus, & ipse orthodoxos in Italia vexare instituit, dimissis in omnes ciuitates quaestoribus, alios bonis, alios pertrahens, alios vita mulctando, atque in eorum templa miserè sauiendo. Atque huius quidem tam dira calamitatis procellâ ciuitas in primis Bononiæ pertulit, cum Marinus quidam eiusmodi quaestionibus præpositus ibi adesset, atque incitatus in orthodoxos hæreticos, pro potestate omnia in ipsos grauissimarum iniuriarum genera exerceret. Verùm neque diu, neque impunè hæc ei potestas stetit. Inuentus est enim in ciuitate miles, nouo non solum pietatis, sed etiam fortitudinis robore septus, nomine Proculus, cum vetere nimirum Romano Mutio comparandus. Qui indignum

1. Tunij.
Theodorice
rex perse-
quitur Ca-
tholicos.

Proculus
interitit
Marinum
tyrannum.

indignum ratus veros Christiani nominis cultores tam indignè tractari, consilium vè periculorum, sic insignis futurum ad posteritatem exempli cepit. Securi nimirum sumpta, eaque sub veste recondita, sub noctem domum quaesitoris adit, seque habere significat, quæ cum eo remotis arbitris agat. Admissus, vbi custodes longè abcessisse securos animaduertit, sermone, quem de industria instituerat, intermisso, securim extractam repentè quaesitoris in caput adigit: atque eo prostrato, sine vlllo cuiusquam impedimento tacite abit.

Non negat
sicid fecisse.

Paulò post Marini nece comperta, magnus inter custodes clamor ac rixa est excitata. dolebat quippe neminem reperiri, qui tanti patratorem facinoris indicaret. Coniecturis inde omnibus collectis, subitè animum suspicio de Proculo, quòd & orthodoxus, & manu præ cæteris promptus esset, & quod ipsum vehementius urgebat, summa cum cura secreta paulò antè à quaesitore colloquia postulasset. Itaque quaesitus postridè, atque indictio cuiusdam Hebræi deprehensus, ab lictoribus ad tribunal magistratùs perducitur. Ibi de cade Marini interrogatus, haudquaquam se eius authorem abnuitt: verum palàm, vt omnes exaudire possent, sibi gloria ducere dixit, quòd dexteram suam tam impij ac scelerati hominis sanguine imbuisset: simul illud adijciens, se quo animo necem ei attulisset, eodem pro Christo tormèta mortis omnia subire paratum esse, quæ ab ijs multò antè in se intentata esse non ignoraret. Quibus vocibus vehementer Praefectus accensus, lictorem confestim gladium expedire, ac lege in eum agere iussit. Ita Proculum, dum pia se & patriam suam precatione suppliciter Deo commendat, lictor adacto in collum gladio obruticauit. Ille autè (res auditu mirabilis) cum iam ab omnibus humi iacens efflasset animam crederetur, viuens adhuc surrexit, ac caput suum de terra collectum, manibus suis intra vrbs mœnia reportauit anno, qui fuit à Christo nato quingentesimus decimus nonus. Vnde postea à Pontifice consecratus, atque ad eum in eo vrbs loco, vbi caput suum reposuerat, ac diem quo supplicio affectus erat, sibi à Bononiensibus dicata, adeptus, insignem Bononiensis religionis gloriam sacrorum martyrum aucto numero cumulauit. Ea deinde monachis Casinatibus Benedictinis est attributa.

Capite caeditur.
Insignem
raculum.

VITA S. CAPRASII ABBATIS MONASTERII LIRINENSIS, EXCERPTA EX VETVSTO ANNOSOQUE codice eiusdem Monasterij, & ad nos fideliter transmissa.

Iunij 1.

Sanctorum
vite, quan-
tum afferat
legentibus
utilitatis.

IDE MVS quam plurimos homines gentilium libros studiosè perlegere, fabulas poëtarum commœdiasque & carmina perscrutari: alios cernimus Ethnicorù gesta, quibus iuxta huius mundi stultitiam aliquid strenuè gessisse cernuntur, curiosè perquirere, tenaciq; memoria retinere: quosdam etiam perpendimus talium perditorum hominum libentiùs historias allegare, quàm sanctorum doctrinas, virtutes & exempla referre: cum tamen sanctorum vitam & merita recitando, quam maxima cunctis imminet utilitas. Nā in hoc, (vt Propheta admonet) Dominum laudamus in sanctis eius, qui in illis semper mirabilis apparet. Insuper eius propitiationis gratiam, sanctorum interuentione promeremur, & eorum consideratione virtutum, nobis incitamenta præparamus. Omnis igitur stultorum hominum studijs, gloriosi Patris nostri Caprasij, cuius hodiè festum colimus, virtutes ac merita ad memoriam reuocemus.

1. Cor. 3. &

Matth. 11.
Luc. 10.

Fuit itaque beatus Caprasius ingenuus ac spectabilis genere, sed, quod laudabilius est, virtute mentis excelsus: à primæuo iuuentutis flore Philosophiæ artibus imbutus, mirorūque claruit ingenio. Sed tandem diuina præuentio gratia, prudenter attendens quia iuxta Apostoli dictum: Sapientia huius mundi stultitia est apud Deum, & quia scientia inflat, charitas autem ædificat: elegit potiùs stultus ab hominibus reputari, vt apud Deum sapiens mereretur habere, illa secreta sapientiæ diuinæ adipisci cupiens, quæ Pater cælestis abscondit à sapientibus & prudentibus, sed mira dignatione paruulis, id est humilibus & simplicibus, reuelauit: nec suo est desiderio fraudatus, nam pius & misericors Deus, qui tam salubre propositum cordi eius inspirauit, gerendi gratiâ & perficiendi virtutem ministravit.

Beatus